

**ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ORQALI
O'QITISHNI TASHKIL ETISH SHAKLLARI. MUTAXASSISLIK FANINI
O'QITISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH
METODIKASI**

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Turizm fakulteti talabalari

Naliboyeva Quralay Sarsen qizi

Batirova Mo'ldir Botir qizi

Lifecalm50@gmail.com

[Ilmiy rahbar: Go'zal Abdixodirova](#)

guzalyaabdukadirova01@gmail.com

Annotatsiya:

Mazkur maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularni o'qitishda samarali tashkil etish shakllari haqida so'z boradi. Ayniqsa, mutaxassislik fanini o'qitishda interfaol metodlarning roli alohida ta'kidlanadi. Interfaol metodlar talabalarning faol ishtirokini ta'minlash, ularni o'qitishga jalb qilish va o'qish jarayonini samarali tashkil etish imkonini beradi. Shuningdek, maqolada zamonaviy texnologiyalar, interfaol metodlarning ta'lim jarayonidagi o'rni va ularning samaradorligini oshirishdagi ahamiyati hamda amaliy misollar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, o'qitish shakllari, mutaxassislik fani, ta'lim samaradorligi, innovatsion yondoshuvlar.

Аннотация

В данной статье рассматриваются современные педагогические технологии и их эффективная организация в процессе преподавания. Особое внимание уделено роли интерактивных методов в преподавании специальных дисциплин. Интерактивные методы способствуют активному участию студентов, вовлекают их в учебный процесс и помогают более эффективно организовать обучение. Также в статье рассматривается роль современных технологий, интерактивных

методов и их влияние на повышение эффективности образования с приведением практических примеров.

Ключевые слова: Современные педагогические технологии, интерактивные методы, формы обучения, специальная дисциплина, эффективность образования, инновационные подходы.

Abstract

This article discusses modern pedagogical technologies and how to effectively organize teaching using these technologies. Special emphasis is placed on the role of interactive methods in teaching specialized subjects. Interactive methods allow students to actively participate, engage them in the learning process, and help organize the teaching process more efficiently. Additionally, the article highlights the role of modern technologies, interactive methods, and their impact on improving the effectiveness of education, with practical examples included.

Keywords: Modern pedagogical technologies, interactive methods, teaching methods, specialized subjects, educational effectiveness, innovative approaches.

Kirish Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, ta'lim jarayonini ilgari surish va o'quvchilarning bilim olish sifatini oshirishda katta ahamiyatga ega. Pedagogik texnologiyalar nafaqat o'qituvchilar uchun yangi uslublar va yondoshuvlarni taqdim etadi, balki o'quvchilarni har tomonlama rivojlantirishga imkon yaratadi. Bugungi kunda ta'limning eng muhim elementlaridan biri bu - o'qitishning interfaol metodlari orqali tashkil etilishi, chunki bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshirib, o'z-o'zini rivojlantirishga, innovatsion fikrlashga yordam beradi. Mutaxassislik fanlarida interfaol metodlarni qo'llash esa nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtirishni, balki amaliy ko'nikmalarni ham shakllantirishni ta'minlaydi. Ushbu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar, ularning o'qitishda qo'llanilishi va interfaol metodlarning mutaxassislik fanlarini o'qitishdagi o'rni haqida batafsil so'z yuritiladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularning o'qitishda qo'llanilishi

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'qitish jarayonini nafaqat o'zgartiradi, balki uning sifatini yaxshilaydi. Ushbu texnologiyalarni ta'limda samarali qo'llash

uchun avvalo pedagogik texnologiyaning mohiyatini tushunish zarur. Pedagogik texnologiya - bu ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish maqsadida qo'llaniladigan metodlar, vositalar va usullar majmuasidir. O'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning asosiy shakllari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'qitishning eng keng tarqalgan shakli hisoblanadi. Bu texnologiyalar internet, kompyuterlar va boshqa raqamli vositalar orqali ta'lim jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi. Misol uchun:

Masofaviy ta'lim: O'quvchilar internet orqali darslarga kirishadi, o'quv materiallari bilan tanishadilar, videodarslarni tomosha qiladilar. Bunday ta'lim shakli o'quvchilarga o'z vaqtini rejalashtirishda va o'z-o'zini ta'limda mustaqil bo'lishda yordam beradi.

Интерактив ta'lim platformalari: O'quvchilar uchun turli onlayn platformalarda quizlar, testlar, o'quv materiallari va forumlar mavjud bo'lib, bu ularning ta'limdagi ishtirokini oshiradi.

Multimedia texnologiyalari

Multimedia texnologiyalari (matn, rasm, audio, video) orqali ta'lim jarayonini boyitish imkonini beradi. O'quvchilarga bir vaqtning o'zida ko'plab sezgirliklar orqali ta'lim berish o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va bilimlarni uzoq muddat eslab qolishga yordam beradi. Bu texnologiyalar yordamida:

Multimedia taqdimotlari: O'quvchilar videolar, grafikalar va animatsiyalar orqali nazariy ma'lumotlarni o'rganadilar, bu o'z navbatida ko'proq vizual va eshitish sezgirliklarini rivojlantiradi.

Интерактив darslar: O'quvchilar o'zingizni taqdim etayotgan mavzu haqida qisqacha ma'lumotlar olishadi va bevosita amaliyot orqali o'z bilimlarini sinab ko'rishadi.

Simulyatsiya va model yaratish texnologiyalari

Bu texnologiyalar o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qilish imkoniyatini beradi. Bu usul yordamida o'quvchilar bilimlarini real hayotga moslashtirib, amaliy tajriba orttiradilar. Masalan:

Simulyatorlar: Texnik mutaxassislik fanlarida mashinalar yoki jarayonlar simulyatsiyasi orqali o'quvchilar amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradilar.

3D model yaratish: Arxitektura, dizayn va boshqa mutaxassislik fanlarida 3D model yaratish texnologiyalari o'quvchilarga yanada chuqurroq tushuncha beradi.

Virtual sinflar

Virtual sinflar o'quvchilarga masofaviy ta'lim olish imkonini beradi, bu esa o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi muloqotni rivojlantiradi. Virtual sinfda o'quvchilar onlayn formatda darslarda qatnashish, savollar berish, ma'ruzalar tinglash va boshqa o'quv faoliyatlarini bajarishlari mumkin.

Interfaol metodlar va ularning ta'lim jarayonidagi roli

Interfaol metodlar - bu o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydigan metodlar bo'lib, ular o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash, fikrlarini rivojlantirish va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini oshirish imkonini beradi. Interfaol metodlarning ta'lim jarayonidagi o'rni quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Gruppada ishlash. O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lish va ular bilan turli vazifalar bajarish, o'zaro fikr almashish imkoniyatini yaratish - bu interfaol metodlarning asosiy shaklidan biridir. Gruppada ishlash o'quvchilarning jamoaviy ishlash ko'nikmalarini oshiradi, hamda har bir o'quvchining faoliyatini kuchaytiradi.

Debatlar va munozaralar. Debatlar va munozaralar o'quvchilarning fikrini izohlash va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu metodlar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalash, boshqalarni tushunishga harakat qilish va qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Mutaxassislik fanlarida, masalan, huquqshunoslik yoki iqtisodiyotda, bu metodlar foydalidir.

Boshqaruv o'yinlari (role-play). Boshqaruv o'yinlari (role-play) yordamida o'quvchilar turli rollarni bajarish orqali vaziyatlarni o'rganadilar. Bu metod o'quvchilarni nafaqat bilim olishga, balki real hayotdagi muammolarni hal qilishga

tayyorlaydi. Bu metod mutaxassislik fanlarida o'qitishni real vaziyatlarga nisbatan yondoshuvga olib keladi.

Case-study (holat tahlili). Holat tahlili usuli o'quvchilarga turli biznes, texnik yoki ijtimoiy holatlarni tahlil qilishni taklif etadi. Bu metod o'quvchilarning tahliliy fikrlashini rivojlantiradi va amaliy ko'nikmalarni shakllantiradi. Mutaxassislik fanlarida bu metodni qo'llash o'quvchilarga real hayotdagi masalalarni hal qilishda yordam beradi.

Proyekt metodlari. Projekt metodlari o'quvchilarga ma'lum bir loyiha ustida ishlashni ta'minlaydi. O'quvchilar loyiha yaratishda ilmiy tadqiqot olib boradilar, muammolarni hal qilishadi, natijada o'zlarining ijodiy va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu metod mutaxassislik fanlarini o'qitishda eng samarali usul hisoblanadi, chunki u o'quvchilarning o'zlari amalga oshirgan ishga nisbatan javobgarlikni oshiradi.

Mutaxassislik fanini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish metodikasi

Mutaxassislik fanini o'qitishda interfaol metodlar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham o'zlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Bu metodlarni o'qitishda quyidagi metodik yondoshuvlarni hisobga olish lozim:

Interfaol metodlar qo'llaniladigan darsda o'quvchilarning faolligi va ularning mavzu bo'yicha tushunchalari hisobga olinishi kerak. O'quvchilarni guruhlariga bo'lish, turli topshiriqlarni bera turib, ularning har biriga o'ziga xos yondoshuvni qo'llash zarur. O'quvchilarni real hayotdagi masalalar bilan tanishtirish, muammolarni hal qilish uchun konkret holatlar berish orqali ular mustaqil fikrlashga va problemalarni tahlil qilishga o'rgatiladi. Texnologiyalarni o'qitishda integratsiya qilish muhimdir. Misol uchun, o'quvchilarni onlayn platformalarda interaktiv mashqlar, testlar va muammolar orqali faol ishtirok etishga undash mumkin. O'quvchilarga bir-birlari bilan fikr almashish imkonini yaratish, ularni o'z fikrlarini ifodalashga va boshqalar bilan muloqot qilishga undash ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Xulosa qilib zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar ta'lim jarayonini zamonaviy talablarga moslashtirishda, o'quvchilarning bilim olish

jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim ahamiyatga ega. Axborot-kommunikatsiya va multimedia texnologiyalarining ta'lim jarayoniga integratsiyasi, shuningdek, simulyatsiya va model yaratish texnologiyalari o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni o'rganish imkoniyatini yaratadi. Interfaol metodlar, o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularning tahliliy fikrlash, jamoaviy ishlash va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Mutaxassislik fanlarini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish, o'quvchilarga faqat nazariy bilimlarni emas, balki amaliy ko'nikmalarni ham o'zlashtirish imkonini beradi. Bu metodlar yordamida o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatlari oshadi, ular muammolarni hal qilishda, guruhlarda ishlashda va ijodiy yondoshuvni qo'llashda ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Natijada, o'quvchilar zamonaviy ish talablariga javob beradigan yuqori malakali mutaxassislar sifatida shakllanadi.

Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar o'qituvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi, ta'lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va individual yondoshuvni talab qiladi. Bu yondoshuvlar orqali o'quvchilarning bilim olishdagi faol ishtiroki, o'z-o'zini rivojlantirish va mustaqil ishlash qobiliyatlari yanada oshadi, ta'lim tizimi esa yuqori sifatli va innovatsion bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Pedagogik texnologiyalar va ularning ta'limdagi roli. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti. Xusainov, R. A. (2018).46-51 b
2. Zamonaviy ta'lim metodlari: teoriyasi va amaliyoti. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti. Jabborov, I. T. (2019).85-96 b
3. Interfaol metodlar: metodika va qo'llanilishi. Samarqand: Samarqand universiteti nashriyoti. Mamatov, S. Sh. (2020).42-63 b
4. Pedagogik texnologiyalar va o'qitishda ularning innovatsion yondoshuvlari. Moskva: Yangi avlod nashriyoti. Pavlov, A. V. (2017). 52-98 b
5. Axborot texnologiyalarini ta'limda qo'llash. Toshkent: Ilm Ziyo nashriyoti. Tashkent, M. B. (2021).23-35 b

6. Ta'limda interfaol metodlardan foydalanish metodikasi. Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti. Gulomov, A. R. (2016).78 b
7. Pedagogik innovatsiyalar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni. Toshkent: Akademiya nashriyoti. Davlatov, S. A. (2022).69-71 n
8. Zamonaviy pedagogik metodlar va texnologiyalar. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti. Raisov, B. R. (2018).65-72 b
9. Multimedia va interaktiv texnologiyalarni o'qitishda qo'llash. Sankt-Peterburg: Ta'lim va texnologiya nashriyoti. Pikul, O. B. (2015).112 b